

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра авіаційної психології**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з дисципліни «**Психологія менеджменту**»
за спеціальністю 053 «**Психологія**»

Укладач:
доцент кафедри авіаційної психології Л.Яковицька

методичні рекомендації розглянуті та схвалені на
засіданні кафедри авіаційної психології

Протокол № ____ від «__» _____ 2018 р.

Завідувач кафедри

Л.В.Помиткіна

Зразок методичних рекомендацій до проведення практичних занять

Практичне заняття №1 Особистість як суб'єкт управління

План

1. Соціально-психологічні проблеми керівництва.
2. Феномен керівництва та лідерства.
3. Особливості особистості керівника. Правила хорошого керівництва

В першому питанні слід зазначити що суб'єктом управління виявляється найчастіше керівник колективу, але ним може бути і колегіальний орган або комітет. Іноді суб'єктом управління стає і рядовий член колективу, що є в ньому неформальним лідером. Також останнім часом активно приймається ідея партисипативного менеджменту, тобто такого управління справами організації, фірми, коли в розробці та прийнятті найбільш важливих рішень беруть участь члени організації.

Емпіричне вивчення соціально-психологічних проблем керівництва почалося з 20-х років ХХ сторіччя, і до нашого часу число робіт з цієї тематики стало величезним. У нас вже вписалося поняття "менеджмент", у нас усвідомлена необхідність ламання старих стереотипів управління і створення на вітчизняній основі і з урахуванням досягнень заходу своєї культури менеджменту.

В другому питанні розрізнити поняття "керівництво" і "лідерство". Керівництво - це процес зовнішньої соціальної організації і управління спілкуванням і діяльністю членів групи, лідерство - процес внутрішньої соціально-психологічної самоорганізації і самоврядування. Таким чином, керівник - особа, на яку офіційно покладено функції управління колективом і організації його діяльності. Лідер - самий авторитетний член групи, за яким вона визнає переваги в статус і право приймати рішення в значущих для неї ситуаціях.

Незважаючи на явні відмінності, керівник і лідер мають чимало спільного. Тому доречно виділити і їх спільні риси. Розглянути найбільш визнані концепції лідерства.

В третьому питанні треба представити психологічний портрет сучасного керівника, властивості, якими вирізняється успішний менеджер. *Для прикладу можна розглянути вимоги деяких відомих компаній, що пред'являються до керівників. Узагальнити правила хорошого керівництва. Особливо варто зупинитися на особливостях критики підлеглих.*

Критикуючи підлеглих, слід пам'ятати про те, що критика повинна бути об'єктивною, спирається не на чутки, а на конкретні факти.

Критика передбачає конкретні пропозиції по усуненню недоліків.

Критика повинна володіти достатнім емоційним напруженням, щоб зачепити за живе, але одночасно вона не повинна принижувати.

Розглянути схему "Я-твердження" для керівника.

Література

1. Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Менеджмент неприбуткової організації. – Кіровоград: Вежа, 2003. – 304 с.
2. Дзвінчук Д.І. Психологічні основи ефективного управління. – К.: ЗАТ "НІЧЛАВА", 2000. – 280 с.
3. Лозниця В.С. Психологія менеджменту. Теорія і практика: Навчальний посібник. – К.: ТОВ "УВПК "ЕксОб", 2001. – 512 с.
4. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління. — К.: Академвидав, 2003. — 568 с.
5. Психология менеджмента / Под ред. проф. Г.С. Никифорова. 2-е изд. – Харьков: Изд-во Гуманитарный Центр, 2002. – 556 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Міжнародна асоціація досліджень з економічної психології:
Режим доступу: www.ex.ac.uk/IAREP/
2. Інтернет-платформа «Посилення знань» (розділ психологія маркетингу).
Режим доступу: <https://www.elsevier.com/search-results?query=marketing%20psychology&labels=all&page=1>
3. Методичні розробки кафедри (в електронному вигляді).